

SLOVENSKÁ REPUBLIKA

UZNESENIE

Ústavného súdu Slovenskej republiky

II. ÚS 502/2011-14

Ústavný súd Slovenskej republiky na neverejnom zasadnutí senátu 3. novembra 2011 predbežne prerokoval sťažnosť Ing. S. G. a PhMr. M. G., obaja bytom S., zastúpených advokátom JUDr. V. P., Advokátska kancelária, B., vo veci namietaného porušenia základného práva na súdnu ochranu zaručeného v čl. 46 ods. 1 Ústavy Slovenskej republiky, základného práva na prerokovanie veci bez zbytočných prieťahov zaručeného v čl. 48 ods. 2 Ústavy Slovenskej republiky a práva na prejednanie záležitosti v primeranej lehote zaručeného v čl. 6 ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd postupom Okresného súdu Svidník v konaní vedenom pod sp. zn. 2 C 63/2004, postupom Krajského súdu v Prešove v konaní vedenom pod sp. zn. 18 Co 40/2010 a postupom Najvyššieho súdu Slovenskej republiky v konaní vedenom pod sp. zn. 1 Cdo 185/2010 a takto

r o z h o d o l :

Sťažnosť Ing. S. G. a PhMr. M. G. o d m i e t a .

O d ô v o d n e n i e :

I.

Ústavnému súdu Slovenskej republiky (ďalej len „ústavný súd“) bola 19. júla 2011 doručená sťažnosť Ing. S. G. a PhMr. M. G., obaja bytom S. (ďalej len „sťažovatelia“), vo veci namietaného porušenia základného práva na súdnu ochranu zaručeného v čl. 46 ods. 1 Ústavy Slovenskej republiky (ďalej len „ústava“), základného práva na prerokovanie veci bez zbytočných prietáhov zaručeného v čl. 48 ods. 2 ústavy a práva na prejednanie záležitosti v primeranej lehote zaručeného v čl. 6 ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd (ďalej len „dohovor“) postupom Okresného súdu Svidník (ďalej len „okresný súd“) v konaní vedenom pod sp. zn. 2 C 63/2004, postupom Krajského súdu v Prešove (ďalej len „krajský súd“) v konaní vedenom pod sp. zn. 18 Co 40/2010 a postupom Najvyššieho súdu Slovenskej republiky (ďalej len „najvyšší súd“) v konaní vedenom pod sp. zn. 1 Cdo 185/2010.

Z obsahu sťažnosti vyplýva, že v konaní vedenom pod sp. zn. 2 C 63/04 okresný súd od 17. marca 2004 konal o návrhu žalobcu (pôvodne označený ako S. S., S.) na vydanie platobného rozkazu, ktorým sa domáhal proti sťažovateľom zaplata sumy 8 622 Sk (t. j. 286,20 €) s príslušenstvom z titulu nedoplatkov na mesačných preddavkových platbách spojených s vlastníctvom a užívaním bytu. Okresný súd napokon po zrušení vydaného platobného rozkazu rozhodol v danej veci po vykonanom dokazovaní rozsudkom sp. zn. 2 C 63/2004 z 5. novembra 2007, ktorý však bol na základe odvolania sťažovateľov uznesením krajského súdu sp. zn. 2 Co 14/08 zo 16. februára 2009 zrušený a vec bola vrátená okresnému súdu na ďalšie konanie a rozhodnutie.

Okresný súd napokon rozhodol o žalobe rozsudkom č. k. 2 C 63/2004-174 z 29. januára 2010, ktorý bol na základe odvolania žalobcov rozsudkom krajského súdu sp. zn. 18 Co 40/2010 z 21. júna 2010 v odvolaní napadnutej časti potvrdený. Dovolanie sťažovateľov proti predmetnému rozsudku krajského súdu bolo uznesením najvyššieho súdu sp. zn. 1 Cdo 185/2010 z 30. marca 2011 odmietnuté.

Sťažovatelia sťažnosť vo vzťahu k postupu označených všeobecných súdov v konaní vo veci žaloby odôvodňujú okrem iného najmä takto:

„... Odporcovia boli nútení využívať služby poskytované žalobcom, ale za tie riadne platili. Nesplatili len splátku leasingu. ...

Súd I. stupňa svojim postupom odňal možnosť nahliadnuť do zmlúv súvisiacich s vyúčtovaním, vyjadriť sa k nim, ako aj svedeckým výpovediam svedkov. ...

KS v Prešove č. k. 2Co/14/08 sa nezaoberal dostatočne názorom žalovaných, že súd I. stupňa vec nesprávne právne posúdil a vo veci nevykonal ďalšie dôkazy navrhnuté účastníkmi konania. ...

Trváme na tom, že úspešného domáhania sa preddavkov za služby spojené s užívaním bytu je možné iba do doby, kým nie je vypracované vyúčtovanie jednotlivu určených platieb za obdobie celého roka.

Nárok na zaplatenie preddavkov žalobcu dňa 31. 03. 2005 zanikol. Je rozhodujúce pre výsledok sporu, že žalobca až podaním zo dňa 27. 08. 2009 doplnil listinné dôkazy, ktorými bolo konečné vyúčtovanie úhrad za služby za obdobie od 01. 01. 2003 do 31. 12. 2003. ...

Dôvodom zrušenia tohto prvého rozsudku bolo, že žalobca mohol požadovať úhradu nezaplatených preddavkov za plnenie spojené s užívaním bytu za obdobie 01. 01. 2003 - 28. 02. 2004 iba do obdobia, kým nie je vypracované vyúčtovanie platieb za obdobie celého roka. Úlohou súdu I. stupňa malo byť zabezpečenie vyúčtovania mesačných zálohových platieb a úhrad spojených s užívaním bytu a následne rozhodnúť. ...

Podľa uznesenia KS v Prešove zo 16. 02. 2009 sa žalobca nedomáhal úhrady nedoplatku z vyúčtovania za služby spojené s užívaním bytu. Úspešného sa domáhania preddavkov za služby je možné iba do uplynutia lehoty na vykonanie vyúčtovania, ale v spise sa žiadne vyúčtovanie nenachádzalo. Už odvolací súd založil svoje právne závery na skutkovom stave, ktorý nevyplýva z vykonaných dôkazov a jeho rozhodnutie spočíva aj na nesprávnych právnych záveroch.

Tým, že žalovaní neboli riadne poučení podľa § 120 ods. 4 O. s. p. neukončil dokazovanie týmto postupom súdu, žalovaným bola takto možnosť konať pred súdom.

Odvolací súd sa nezaoberal s vyúčtovaním, ktoré nebolo doručené žalobcom a vlastne sa ani nemohli dostať do omeškania. Súdny všetkých stupňov sa nezaoberali

skúmaním toho, na základe akého titulu boli zvýšené výšky mesačných preddavkov oproti zmluve o výkone správy. Súd mal o podaní žalobcov z 27. 08. 2009 rozhodnúť ako o návrhu na zmenu žaloby, keďže tak neurobil, postupoval v rozpore s § 95 ods. 1, 2 O. s. p. Súdny nebrali v úvahu písomný súhlas na zriadenie vlastného vykurovania bytu zo dňa 06. 08. 2002. Žalobca neoprávnene požadoval platenie leasingu vo výške 40,56 € (1 222) mesačne, keďže odporcovia nedali žiaden súhlas na jej uzatvorenie. ...“

Na základe uvedených skutočností sťažovatelia navrhli, aby ústavný súd o sťažnosti rozhodol takto:

„1) Vyslovuje, že základné a ľudské práva Ing. S. G...

2) PhMr. M. G... podľa čl. 46 ods. 1 a čl. 48 ods. 2 Ústavy SR v kontexte s ods. 11, čl. 6 Európskeho dohovoru a priamo aj toto právo postupom OS vo Svidníku v konaní vedenom pod č. 2 C/63/2004, postupom a rozhodnutím KS v Prešove v konaní vedenom pod č. k. 18 Co 40/2010 a postupom NS SR č. k. 1 Cdo 185/2010 porušené bolo

3) Ústavný súd prikazuje OS vo Svidníku, aby konal bez zbytočných prieťahov

4) Ukladá OS vo Svidníku uhradiť Ing. S. G. a PhMr. M. G. trovy konania vo výške 250 € za vypracovanie sťažnosti a právne zastupovanie, ktoré je im OS vo Svidníku vyplatiť v hotovosti vyplatiť v hotovosti, alebo šekovou poukážkou do 15 dní od právoplatnosti tohto rozhodnutia. Pri rozhodovaní v rámci predbežného prerokovania o prijatí návrhu žiadame, aby predmetná sťažnosť bola prijatá na ďalšie konanie.“

II.

Podľa čl. 127 ods. 1 ústavy ústavný súd rozhoduje o sťažnostiach fyzických osôb alebo právnických osôb, ak namietajú porušenie svojich základných práv alebo slobôd, alebo ľudských práv a základných slobôd vyplývajúcich z medzinárodnej zmluvy, ktorú Slovenská republika ratifikovala a bola vyhlásená spôsobom ustanoveným zákonom, ak o ochrane týchto práv a slobôd nerozhoduje iný súd.

Ústavný súd podľa § 25 ods. 1 zákona Národnej rady Slovenskej republiky č. 38/1993 Z. z. o organizácii Ústavného súdu Slovenskej republiky, o konaní pred ním

a o postavení jeho sudcov v znení neskorších predpisov (ďalej len „zákon o ústavnom súde“) každý návrh predbežne prerokuje na neverejnom zasadnutí senátu bez prítomnosti navrhovateľa, ak tento zákon neustanovuje inak. Pri predbežnom prerokovaní každého návrhu ústavný súd skúma, či dôvody uvedené v § 25 ods. 2 zákona o ústavnom súde nebránia jeho prijatiu na ďalšie konanie. Podľa tohto ustanovenia návrhy vo veciach, na prerokovanie ktorých nemá ústavný súd právomoc, návrhy, ktoré nemajú zákonom predpísané náležitosti, neprípustné návrhy alebo návrhy podané niekým zjavne neoprávneným, ako aj návrhy podané oneskorene môže ústavný súd na predbežnom prerokovaní odmietnuť uznesením bez ústneho pojednávania. Ústavný súd môže odmietnuť aj návrh, ktorý je zjavne neopodstatnený.

Predmetom sťažnosti je tvrdenie sťažovateľov o porušení ich základného práva na súdnu ochranu zaručeného v čl. 46 ods. 1 ústavy tým, že postupom označených všeobecných súdov v konaní o žalobe bola sťažovateľom odňatá možnosť konať pred súdom, a tiež tým, že podľa ich tvrdení v konaní o žalobe označené všeobecné súdy dospeli na základe vykonaných dôkazov k nesprávnym skutkovým zisteniam a vec aj nesprávne právne posúdili. Okrem tohto sťažovateľa tiež namietajú aj porušenie základného práva na prerokovanie veci bez zbytočných prietáhov zaručeného v čl. 48 ods. 2 ústavy a práva na prejednanie záležitosti v primeranej lehote zaručeného v čl. 6 ods. 1 dohovoru.

1. K namietanému porušeniu čl. 46 ods. 1 ústavy

1.1 V súvislosti s namietaným porušením čl. 46 ods. 1 ústavy v spojení s postupom a rozhodnutím okresného súdu ústavný súd poukazuje v prvom rade na princíp subsidiarity („ak... nerozhoduje iný súd“), ktorý vyplýva z citovaného čl. 127 ods. 1 ústavy, podľa ktorého môže ústavný súd poskytnúť ochranu konkrétnemu právu alebo slobode, porušenie ktorých je namietané, iba vtedy, ak sa ich ochrany fyzická osoba alebo právnická osoba nemôže domôcť v žiadnom inom konaní pred súdnymi orgánmi Slovenskej republiky.

Inými slovami, pokiaľ je o ochrane sťažovateľmi označeného základného práva alebo slobody oprávnený konať alebo rozhodovať iný všeobecný súd, ústavný súd sťažnosť už po predbežnom prerokovaní odmietne pre nedostatok svojej právomoci.

Ústavný súd z na danú vec vzťahujúceho sa súdneho spisu zistil, že okresný súd rozhodol o žalobe naposledy rozsudkom č. k. 2 C 63/2004-174 z 29. januára 2010, pričom podľa názoru ústavného súdu sťažovatelia mali možnosť namietat' porušenie základného práva na súdnu ochranu zaručeného v čl. 46 ods. 1 ústavy postupom a rozhodnutím okresného súdu využitím riadneho opravného prostriedku (odvolania), ktoré napokon aj účinne využili. Krajský súd sa v rozsahu svojho preskúmvacieho oprávnenia odvolacieho súdu musel v podstate vysporiadať s rovnakými skutkovými a právnymi argumentmi, aké sťažovatelia proti postupu a rozhodnutiu okresného súdu uvádzajú aj v konaní pred ústavným súdom.

Vzhľadom na uvedené ústavný súd sťažnosť sťažovateľov v tejto časti (vo vzťahu k postupu okresnému súdu) už po jej predbežnom prerokovaní odmietol pre nedostatok svojej právomoci na jej prerokovanie (§ 25 ods. 2 zákona o ústavnom súde).

1.2 Pokiaľ ide o postup a rozhodnutie krajského súdu, ústavný súd na tomto mieste poukazuje na skutočnosť, že jednou zo základných podmienok prijatia sťažnosti na ďalšie konanie je jej podanie v lehote ustanovenej v § 53 ods. 3 zákona o ústavnom súde. Táto lehota je dvojmesačná a začína plynúť od právoplatnosti rozhodnutia, oznámenia opatrenia alebo upovedomenia o inom zásahu. Pri opatrení alebo inom zásahu, ktorým sú aj zbytočné prieskúmy v konaní pred všeobecnými súdmi, sa lehota počíta odo dňa, keď sa sťažovateľ mohol o opatrení alebo inom zásahu dozvedieť. Podanie sťažnosti po uplynutí tejto lehoty je zákonným dôvodom na odmietnutie sťažnosti ako oneskorene podanej (§ 25 ods. 2 zákona o ústavnom súde).

Podľa zistenia ústavného súdu krajský súd o odvolaní sťažovateľov proti rozsudku okresného súdu č. k. 2 C 63/2004-174 z 29. januára 2010 rozhodol rozsudkom sp. zn. 18 Co 40/2010 z 21. júna 2010, ktorým rozsudok okresného súdu v odvolaní

napadnutej časti ako vecne správny potvrdil. Rozsudok krajského súdu nadobudol právoplatnosť 6. septembra 2010.

Od 6. septembra 2010, keď rozsudok krajského súdu nadobudol právoplatnosť, do 15. júla 2011, keď sťažovatelia podali sťažnosť adresovanú ústavnému súdu na poštovú prepravu (ústavnému súdu doručená 19. júla 2011), zjavne uplynula dvojmesačná lehota podľa § 53 ods. 3 zákona o ústavnom súde.

Vzhľadom na uvedené ústavný súd sťažnosť sťažovateľov v tejto časti (vo vzťahu ku krajskému súdu) už po jej predbežnom prerokovaní odmietol ako podanú oneskorene (§ 25 ods. 2 zákona o ústavnom súde).

1.3 Sťažovatelia, ako to zo súdneho spisu vyplynulo, proti právoplatnému rozsudku krajského súdu sp. zn. 18 Co 40/2010 z 21. júna 2010 podali riadne a včas mimoriadny opravný prostriedok – dovolanie, o ktorom rozhodol najvyšší súd uznesením sp. zn. 1 Cdo 185/2010 z 30. marca 2011, ktoré nadobudlo právoplatnosť 12. mája 2011.

Keďže od 12. mája 2011 (nadobudnutie právoplatnosti uznesenia najvyššieho súdu o dovolaní sťažovateľov) do 15. júla 2011, keď sťažovatelia podali sťažnosť adresovanú ústavnému súdu na poštovú prepravu (ústavnému súdu doručená 19. júla 2011), zjavne uplynula dvojmesačná lehota podľa § 53 ods. 3 zákona o ústavnom súde, ústavný súd sťažnosť sťažovateľov aj v tejto časti (vo vzťahu k najvyššiemu súdu) už po jej predbežnom prerokovaní odmietol ako podanú oneskorene (§ 25 ods. 2 zákona o ústavnom súde).

2. K namietanému porušeniu čl. 48 ods. 2 ústavy a čl. 6 ods. 1 dohovoru

V súlade so svojou judikatúrou (II. ÚS 32/00, I. ÚS 29/02, IV. ÚS 61/03, II. ÚS 298/06) ústavný súd poskytuje ochranu základnému právu na konanie bez zbytočných prieťahov podľa čl. 48 ods. 2 ústavy, ako aj právu na prejednanie vecí v primeranej lehote podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru len vtedy, ak bola sťažnosť na ústavnom súde uplatnená v čase, keď k namietanému porušeniu označeného práva došlo alebo porušenie v tom čase ešte trvalo.

Keďže v čase podania sťažnosti, t. j. 15. júla 2011 bol postup v konaní o žalobe vrátane opravných prostriedkov pred označenými všeobecnými súdmi už právoplatne ukončený, dôsledkom čoho stav právnej neistoty sťažovateľov pominul, je sťažnosť aj v tejto časti podaná oneskorene.

Z uvedeného dôvodu ústavný súd sťažnosť sťažovateľov pri jej predbežnom prerokovaní aj v tejto časti odmietol ako podanú oneskorene (§ 25 ods. 2 zákona o ústavnom súde).

Vzhľadom na to, že sťažnosť bola odmietnutá ako celok a rozhodnutie o zrušení právoplatných meritórnych rozhodnutí všeobecných súdov, ako aj rozhodnutie o prikázaní konať bez zbytočných prietáhov, ako aj trovách konania je viazané na vyslovenie porušenia práva alebo slobody sťažovateľov (čl. 127 ods. 2 prvá veta ústavy), ústavný súd o tej časti sťažnosti už nerozhodoval.

P o u č e n i e : Proti tomuto rozhodnutiu nemožno podať opravný prostriedok.

V Košiciach 3. novembra 2011